

TLAČOVÁ SPRÁVA

3. júl 2023

Portál DAFilms.sk ponúka kolekciu filmov Viktora Kubala pri príležitosti jeho storočnice

Viktor Kubal je legendou slovenskej animovanej tvorby. Pri príležitosti tohtoročného 100. výročia jeho narodenia si Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s platformou DAFilms.sk pripomenie jeho dva dlhometrážne filmy i výber z bohatej krátkometrážnej tvorby. Kolekcia celkovo ponúkne desať filmov, sprevádzať ju bude lektorský videoúvod Rudolfa Urca, filmového režiséra, dramaturga, pedagóga a publicistu. Programový špeciál je prístupný od 3. júla 2023.

Režisér, animátor a výtvarník Viktor Kubal (1923 – 1997) patrí medzi zakladateľské osobnosti domácej kinematografie. Počas svojej kariéry vytvoril stovky animovaných diel a svojím zánietením, vytrvalosťou a talentom podniel zrod animovanej tvorby na Slovensku. *„Nikto nespočíta, koľko kresieb a kresbičiek Viktor Kubal za svojho života namaľoval. Sú roztrúsené v stovkách novín, na stránkach časopisov, príležitostných publikácií a viacerých kníh. Sám hovorieval o presile nápadov, ktoré ho prenasledujú vo dne, ba niekedy aj v noci, o potrebe ich rýchlo zaznamenať, naskicovať, zachovať,“* charakterizuje Kubalovu osobnosť Rudolf Urc, jeho spolupracovník, ktorý ho dobre poznal ako tvorcu, ale aj ako človeka. Kubal už v detstve kreslil obrázky na filmový pás, neskôr absolvoval niekoľkomesačný filmársky kurz u profesora Karola Plicku, ale *„nový rozmer jeho tvorba nadobudla až vo chvíli, keď pochopil tajomstvo oživej kresby. Statická kresba získala novú dimenziu – oduševnenie. Stala sa nositeľkou narácie, myšlienkou v pohybe.“*

Výber z rozsiahlej Kubalovej filmovej tvorby pri príležitosti 100. výročia jeho narodenia uvedie portál DAFilms.sk. Kolekcia obsahuje jeho dva celovečerné filmy *Zbojník Jurko* (1976) a *Krvavá pani* (1980). *Zbojník Jurko* o Jurajovi Jánošíkovi, hrdinovi, ktorý nenávidí krivdu a sociálny útlak, je prvý slovenský celovečerný animovaný film. Podľa Urca je ukážkou *„nesmiernej vitality autora, ktorý prakticky sám v priebehu dvoch rokov zvládol réžiu, kresbu a animáciu dlhej metráže. Svetová kinematografia dovtedy nepoznala obdobný prípad.“* Jeho film *Krvavá pani* o túžbe po večnej mladosti, inšpirovaný legendou o krvavej Čachtickej panej, aj po mnohých rokoch púta divácku pozornosť. *„Pre jedinečnú parodizáciu a precíznu konštrukciu príbehu zaradili tento film do medzinárodného fondu klasických filmových pokladov,“* hovorí Urc.

Programový špeciál nazvaný *Viktor Kubal: Legenda slovenskej animácie* ponúka okrem dvoch celovečerných filmov aj osem krátkych snímok. Je medzi nimi aj prvý slovenský animovaný film *Studňa lásky* (1944), ktorý sa v čase vzniku nedostal do distribúcie, pretože pripomínal karikatúru vtedajšej moci. *Zem* (1966) upozorňuje na znehodnocovanie životného prostredia, *Šach* (1974) reflektuje postavenie jednotlivca v spoločnosti, *Kino* (1977) upozorňuje na nezdravé kultúrne prostredie, *Mikroskop* (1981) hovorí o hľadaní skutočného poslania, *Selekcia* (1982) a *Meteorológ* (1983) sa vysmieľajú z ľudskej hlúposti a film *Na pravé poludnie* (1988) poukazuje na nezmyselnosť byrokracie.

„Kľúčové podnety Kubalovho diela nachádzame v intenzite reflektovania spoločenských pnutí, vzostupov a pádov, aj v celom konglomeráte individuálnych ľudských osudov, jedinečných a súčasne univerzálne platných. Odvážne vstupuje do problematik každodenného životného chvatu. Veci a javy diskredituje, zbavuje ich honosnosti a dekóru, a tak nám umožňuje poznať ich novú, často pravdivejšiu podobu, než bola tá pôvodná,“ pomenúva charakteristiky Kubalovej tvorby Urc. *„Jeho dielo je poznačené húževnatým úsilím odkrývať pravdu, ale aj prispieť k poznaniu a k zdokonaľovaniu človeka samotného.“*

Tvorba Viktora Kubala je nadčasová, oslovuje divákov v každej dobe, využíva prvky čierneho humoru, inotajov a perzifláží. „Zásadnou esenciou jeho rozsiahleho diela je láskavý humor,“ pripomína Lea Pagáčová z Audiovizuálneho informačného centra SFÚ, ktorá sa venuje prezentácii animovanej a krátkometrážnej tvorby a podieľala sa aj na príprave Kubalovej kolekcie pre DAFilms.sk. „Nesie v sebe prvky komiky aj tragiky, irónie a dobromyseľného úsmevu. Využíva výtvarné a animačné skratky, vyhýba sa dialógom či komentáru, dej vyjadruje obrazom, v akcii a situačných gagoch. Tie vznikali pri písaní scenára, no neraz aj pri kreslení záberov.“ Zaujímavosťou tiež je, že Kubal zvyčajne pracoval ako solitér. Diela vytváral takmer výlučne vo vlastných rukách, na väčšine zo svojich vyše dvesto filmových titulov pracoval nielen ako režisér, ale i autor námetu, výtvarník a animátor. Kolekcia *Viktor Kubal: Legenda slovenskej animácie* na DAFilms.sk ponúka všetky najzásadnejšie Kubalove diela, mnohé z nich získali celý rad významných ocenení na domácich a zahraničných filmových festivaloch. Krátkometrážne filmy Viktora Kubala pre detského diváka sú dostupné v sekcii DAFilms Junior.

Programový špeciál na DAFilms.sk – *Viktor Kubal: Legenda slovenskej animácie*:
<https://dafilms.sk/program/1389-viktor-kubal-legenda-slovenskej-animacie>

Slovenský filmový ústav

SFÚ je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje Zákon o audiovizii č. 40/2015 Z. z. Súčasťou SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR. Vybudované má aj moderné digitalizačné pracovisko.
Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na slovenskú filmovú klasiku a súčasné slovenské audiovizuálne diela na DVD a blu-ray nosičoch. V ponuke má tiež odbornú literatúru z oblasti kinematografie a audiovizie slovenských a českých vydavateľstiev a vybrané diela z produkcie filmových archívov. Ponúka tiež možnosť online predaja a stabilný predajný pult má v priestoroch Kina Lumière.
Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière sa vo svojej dramaturgii prioritne zameriava na súčasnú slovenskú tvorbu, súčasnú európsku kinematografiu a zlatý fond slovenskej a svetovej kinematografie. Uvádza pravidelné vlastné cykly, tiež viaceré prehliadky a festivaly. Ide o prvé kino na Slovensku, ktoré získalo za dramaturgiu Cenu slovenských filmových novinárov a Cenu Europa Cinemas. Má štyri kinosály, vstupné je od 2,00 do 5,00 €. V roku 2020 spustilo online projekt Kino doma.
Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.kino-lumiere.sk

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk